

Swędrowski, Jerzy

"Kanonicy. Odnowa przepowiadania słowa Bożego w (archi)diecezji katowickiej po Soborze Watykańskim II", Leszek Szewczyk, Katowice 2009 : [recenzja]

Warszawskie Studia Pastoralne 13, 347-350

2011

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Leszek Szewczyk, *Kanonicy Odnowa przepowiadania słowa Bożego w (archi)diecezji atowickiej po Soborze Watykańskim II* Księgarnia św. Jacka, Katowice 2009, s. 392

Zbawcze orędzie Jezusa Chrystusa przemienia świat i czyni go przestrzenią spotkania Stworzyciela ze swoim stworzeniem. W sposób szczególny to spotkanie dotyczy najdoskonalszego spośród stworzeń – człowieka. Dla niego Ojciec posyła Syna, który solidaryzuje się z Adamem i jego potomkami, abyśmy zobaczyli Tego, który wszystko o sobie powiedział w Jezusie Chrystusie. Dobra Nowina przyniesiona przez Bożego Syna uświadamia ludzką grzeszność i Boże wybranie, niewystarczalność ludzką i wszechmoc, Mówiącego o sobie; „Jestem, który Jestem”. Bóg, który mówi do człowieka w konkretnym czasie sam nie jest czasem i przestrzenią ograniczony; ten czas jest istotny dla człowieka, jest bezcennym darem i jedyną okazją ku odkrywaniu znaków zbawienia. W „pełni czasów” Jezus Chrystus dokonał dzieła zbawienia, to On mówił w Nazarecie, iż słowa Starego Przymierza wypełniły się.

Od dwóch tysięcy lat człowiek staje wobec rzeczywistości Boga, który mówi do konkretnego człowieka, wychodzi z inicjatywą zbawienia, współpracy z łaską. Słowo Boże jest zawsze takie samo, rodzi wiarę i zbawia. Choć zmieniają się okoliczności, mijają epoki wezwania i zaproszenie Zbawiciela jest ciągle aktualne. Słowa Jezusa z Nazaretu trafiały do prostych rybaków i rolników, ale czyniły także swojej dzieło pośród wykształconych i rządzących. Dla jednych były drogą zbawienia, inni z własnej woli i własnego wyboru przed nimi uciekali. Były i są znakiem sprzeciwu wobec grzechu i znakiem wybrania w Nowym Ludzie Bożym – Kościele. Pierwsze wieki chrześcijaństwa charakteryzowała radość kerygmatu – odkrywania słów i czynów Jezusa Chrystusa, który jest pośród swoich, pośród wierzących. Jego obecność jest źródłem radości i siły, to bowiem w epoce męczenników świat patrzy ze zdziwieniem, a może i strachem na wie-

rzących, którzy są gotowi oddać życie za Jezusa z motywów wiary. To rozpoznanie w Jezusie Chrystusie Zbawiciela dało siłę, która przemienia świat; męczennicy nie ulegali zbiorowej psychozie, ale każdy z nich czując się członkiem wspólnoty Kościoła zdawał sobie sprawę, że Bóg zna każdego po imieniu i nikogo nie opuszcza.

Nauczanie kerygmatyczne pierwszych wieków jest inspiracją do nauczania i przepowiadania słowa Bożego w każdym czasie. Zbawiciel posyła z nakazem misyjnych apostołów i ich następców z orędziem Dobrej Nowiny. Mimo zmieniających się uwarunkowań, konkretnego kształtu kultury i cywilizacji to samo słowo Ewangelii dokonuje swojego dzieła. Choć to słowo jest ciągle takie samo i skuteczne potrzeba nieustannej troski, aby było usłyszane i rozumiane. Ks. Leszek Szewczyk – kapłan Archidiecezji katowickiej opublikował w 2009 roku pracę: „Odnowa przepowiadania słowa Bożego w (archi)diecezji katowickiej po Soborze Watykańskim II”. Praca ukazała się w ramach Studiów i Materiałów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Już sam tytuł sygnalizuje dynamikę epoki przepowiadania, która została poddana analizie. Obszar Górnego Śląska, który z woli Ojca świętego Piusa XI od roku 1925 znalazł się w granicach Diecezji katowickiej, zaś rok 1992 przyniósł decyzję papieża Jana Pawła II, który w ramach reorganizacji Kościoła w Polsce podniósł Diecezję katowicką do rangi archidiecezji. Specyfika Górnego Śląska i doświadczenie dziejów wpisują się w modele i formy przepowiadania.

Ks. Szewczyk podejmując studium homiletyczne w kontekście odnowy przepowiadania podjął się zadania, które określa we Wstępie (s. 1-9) w słowach: „Celem niniejszej rozprawy jest ukazanie stanu przepowiadania słowa Bożego w (archi)diecezji katowickiej po Soborze Watykańskim II. Chodzi tutaj o przedstawienie faktycznego stanu przepowiadania słowa Bożego w archidiecezji katowickiej (co stanowi cel teoretyczny rozprawy) oraz ukazanie wpływu struktur archidiecezjalnych na realny kształt posługi kaznodziejskiej (cel praktyczny)” (s. 7). Wyznaczone sobie cele autor realizuje w sześciu

rozdziałach swojej pracy wychodząc od teorii i założeń przyświecających odnowie kaznodziejstwa. Rozdział pierwszy: „Odnowa przepowiadania słowa Bożego w Kościele współczesnym” (s. 11-49) przybliży czytelnikowi specyfikę przemian społeczno-kulturowych epoki Soboru Watykańskiego II oraz nowe spojrzenie na sprawę głoszenia słowa Bożego. To odkrycie na nowo przepowiadania jako wydarzenia zbawczego, gdzie Bóg mówi w osobie kaznodziei, a monolog zamienia się w akt komunikacji i spotkania. Nowy sposób głoszenia słowa Bożego, tak naprawdę nie jest nowy, ale odkrywa to co w Kościele już się sprawdziło w epoce patrystycznej.

Kolejny rozdział: „(Archi)diecezja katowicka jako miejsce odnowy przepowiadania słowa Bożego” (s. 50-137) spojrzeniem na specyfikę Kościoła w Katowicach. Trudna historia diecezji i jej pasterzy została zasygnalizowana w dwóch oddzielnych podpunktach, może warto byłoby ją rozszerzyć. Autor pokazuje struktury diecezjalne, ich zadania i odpowiedzialność, rys duchowieństwa, wspólnot zakonnych oraz wiernych świeckich. Pytania budzi rozdzielenie tematyki dotyczącej wydawnictwa od środków społecznego przekazu. Godnym podkreślenia jest zauważenie znaczenia sanktuariów Maryjnych w dynamice życia duchowego archidiecezji. Rozdział trzeci: „Odnowa formacji homiletycznej w (Archi)diecezji katowickiej” (s. 138-188) przybliży metody i sposoby przygotowywania przyszłych głosicieli słowa Bożego, jak również permanentnej formacji presbiterów. Zwrócono także uwagę na rolę świeckich oraz ich formowanie do słuchania słowa Bożego.

Następne rozdziały dotyczą odnowy przepowiadania w ramach liturgii Eucharystii jak również poza nią. W rozdziale czwartym zwrócono uwagę na stronę materialną i formalną przepowiadania homilijnego. Autor przybliży znaczenie źródeł przepowiadania oraz zwraca uwagę na elementy komunikacyjne. Ks. Szewczyk dla potrzeb swojej pracy przeprowadził wśród duchowieństwa Archidiecezji katowickiej ankietę, której wzór umieścił w Aneksie (s. 378-389). Jej wyniki pomagają zarysować obraz posługi słowa w ramach misji, rekolekcji,

dni skupienia, czy wydarzeń okolicznościowych. Ciekawa jest ocena posługi kapłanów zakonnych i świeckich w dziele ewangelizacji.

Ostatni rozdział „Wnioski i postulaty homiletyczne” (s. 296-332) jest pewnego rodzaju rekapitulacją dorobku historii i „dzisiaj” Kościoła w Katowicach. Autor dostrzega olbrzymi potencjał jeśli chodzi o postawy wiernych, ich przywiązanie do Kościoła, autentyczne praktykowanie postaw chrześcijańskich oraz niesienie wiary w codzienność. Drugim wymiarem jest wartość słowa drukowanego i mówionego poprzez diecezjalne środki społecznego przekazu. Nie bez znaczenia pozostaje znaczenie Wydziału Teologicznego i jego rola w rozwoju intelektualnym i duchowym. Ks. Szewczyk wskazuje postulat rekolekcji i warsztatów dla duchowieństwa „...w celu ponownego odkrycia sensu i radości płynących z posługi słowa” (s. 310). Posługa słowa nie może być jedynie okazyjna, czy wynikająca z dyżuru kaznodziejskiego. Autor zwraca uwagę na konieczność lepszego zrozumienia liturgii, w czym nie pomagają na pewno praktyka głoszenia homilii niedzielnych przez jednego kaznodzieję.

Praca ks. Szewczyka dotyczy konkretnego duszpasterskiego działania na Górnym Śląsku. Jednak podjęte rozważania mają charakter szerszego spojrzenia na konieczność dostosowania metod i sposobów komunikowania się w kontekście posługi słowa; to komunikowanie się zakłada obecność Zbawiciela, keryksa niosącego wiernie i odważnie Dobrą Nowinę oraz słuchacza, który nie pozostaje obojętny na słowo. W każdej specyficznej sytuacji słowo Boże ma być niesione z mocą i przekonaniem, a świadectwo głoszącego jest nie do przecenienia. Odnowa przepowiadania jest ciągle aktualnym postulatem soborowym niezależnie od tego, czy odbiorcą kerygmatu jest słuchacz żyjący w środowisku wielkomiejskim, czy w mniejszych skupiskach. Praca ks. Szewczyka może być zachętą do podejmowania podobnych badań na innych obszarach Kościoła w Polsce. Doświadczenia i sugestie mogą zaś posłużyć do jeszcze większej wierności Słowu i odwadze w głoszeniu.

Ks. Jerzy Swędrowski